

“Pretty fly for a white guy”

Gangs in America 1: Cleveland

Als schijnheilig blank middenstandsjongetje op het Gymnasium van Nijmegen droom je soms even weg op de aanstekelijke beats en rauwe teksten van NWA, Snoop Doggy Dogg en Dr. Dre. Terwijl je linksom een slap gedraaid skunk-jointje doorgeeft aan je hockeyende ‘homies’ en nog maar eens een slokje neemt van je mierzoete energy-drink, kijk je door het natgeregende raam van de coffeeshop naar een paar duistere figuren aan de andere kant van de straat. Even waan jij jezelf een echte *gangsta* of een *thug*. Je wordt overvallen door een onweerstaanbare drang om vrouwen ‘bitches’ te noemen en in elke zin het woord minstens twee maal ‘mothafucka’ te gebruiken. Maar dan kijk je weer naar het gezelschap rond de tafel, alwaar de Lacoste polo-shirtjes, de inspiratieloze ‘Tribal’-kralenkettinkjes en GTST-kapsels je snel terugbrengen in de kille realiteit van de dag: jij bent een van de meest brave middelbare scholieren in waarschijnlijk een van de meest veilige landen ter wereld.

Hoe ontsnapt iemand aan deze sociale nachtmerrie? Zul je ooit in staat zijn iets van het echte *thuglife* te proeven in plaats van het slechts als stijl te consumeren op zoek naar gewillige meisjes om indruk op te maken met je geveinsde compassie voor die arme mensen in het getto? Het antwoord heeft bijna iedere lezer van dit blad gelukkig reeds gevonden. Inderdaad, sociologie gaan studeren in Amsterdam. Daar vind je andere mensen die in hun uiterlijke verschijning, motoriek, muziekeuze en manier van praten graag teren op het ongeluk van mensen uit andere lagen van de bevolking. De één richt zich op de uitgemergelde, maar ó zo spirituele mensen in India, een ander blijft zich onvermoeibaar storten op jeugdbendes in getto’s en sloppenwijken. Ik behoor bij deze laatste soort *wannabe’s*.

Daarom ben ik zodra ik de kans kreeg naar de Verenigde Staten gegaan in het kader van mijn onderzoek naar jeugdcriminaliteit in groepsverbanden. Het voelde als een soort bedevaart naar de oorden die ik slechts kende uit boeken, films en muziek. De exotische getto’s van Chicago, Cleveland en Los Angeles. Daar zou ik me dan eindelijk tussen de mensen voegen die ik al jaren van verre afstand bewonderde om hun vermogen tot overleven, hun machismo-eergevoel en hun bereidheid dit laatste met geweld te verdedigen. Ik weerhield me er in Nederland al jaren krampachtig van te beseffen dat het feitelijk draait om drugs, uitbuiting en extreme armoede. Na een middag het levensverhaal van een echte gangster te hebben opgetekend en van dichtbij te hebben gezien waar het zich allemaal afspeelt, begon ik eindelijk terug te komen op mijn ‘wannabisme’. Na hem zouden gelukkig nog vele ontmoetingen en gevangenisbezoeken volgen, en inmiddels ben ik volledig genezen. Hieronder volgt een kort verslag van het leven van een gangsta die geen miljoenencontract heeft bij Puff Diddy Records, geen niervormig zwembad heeft dat tot de nok toe gevuld is met schaarsgeklede dames en geen vijf Porches met gouden sportvelgen in de oprijlaan heeft staan.

Deze eerste ontmoeting was met de Jamal, een zwarte Amerikaanse jongen van net twintig. Hij is al drie keer neergeschoten. Trots laat hij zijn littekens zien. “Last time, they got me with a shotgun”, vertelt hij met een zekere gelatenheid. De jongens die schoten hebben ze een dag later al teruggepakt. Eén daarvan hebben ze gedood. Hij rijdt me rond in het uitgebreide gebied van de zwarte achterwijken van Cleveland. Bij praktisch elke straathoek heeft hij wel een verhaal over een vecht- of schietpartij, een aanhouding, of een feestje dat uit de hand is gelopen. Sommige verhalen zijn grappig en Jamal weet het leuk te brengen, maar de onderliggende realiteit klinkt als een extreem depressieve raptekst. Zijn vader is vertrokken, moeder is junkie en parttime hoer. De mannen die in het huis verblijven brengen nog meer drugs en geweld in een thuissituatie die al verre van gezond is. Vaak slaapt Jamal daarom niet thuis maar op straat, bij andere *gangleden* of een van zijn scharreltjes waar hij

overigens al drie kinderen bij heeft. Thuis wordt niet gekookt en hij kan zich de laatste keer niet herinneren dat hij van zijn moeder een appel of wat groente kreeg. Jamal is opgegroeid op chips, fast food en ‘cool aid’ limonade. Hij moet van jongs af aan voor zichzelf leren zorgen en de gang helpt hem daarbij met alle kwade gevolgen van dien. Hij kan me niet vertellen hoe vaak hij heeft gevochten of op andere jongens van zijn leeftijd heeft geschoten. Niet uit schaamte, maar hij schijnt simpelweg de tel kwijt te zijn geraakt.

De twee straten waar onze tocht begint zijn de enige twee waar Jamal zich echt veilig voelt. Dat is zijn *block*. Alles daarbuiten is vijandig gebied en moet eigenlijk ten alle tijden vermeden worden. Niet alleen omwille van de andere jeugdbendes, maar ook vanwege de politie. Hij en al zijn vriendjes zijn bekende gezichten die de politie maar al te graag voor goed achter slot en grendel ziet verdwijnen. Kleine dingen (althans in de ogen van de getto-bewoners), zoals onverzekerd rondrijden in een gestolen auto zonder rijbewijs, zijn reden genoeg om voor de zoveelste keer te worden opgesloten. Laat staan als je wapens en drugs bij je hebt, voegt Jamal toe. Dit alles zorgt ervoor dat excursies buiten het eigen block of naar het centrum van de stad alleen plaatsvinden als het strikt noodzakelijk is.

Zijn gang heet ‘the Tribe’, vroeger T.A.P. (Tough Ass Posse). Ze zijn op tienjarige leeftijd met de bende begonnen om zich te beschermen tegen de andere groepjes die opkwamen en om de oudere jongens te laten zien dat ze ook stoer waren. Voornamelijk willen ze lol trappen en indruk maken op elkaar en de meisjes, maar al snel komen ze in een geweldspiraal terecht die zich uitstreckte naar vuurwapens en dodelijke slachtoffers. Daar komt bij dat er een constante competitie ontstond over de bloeiende drugsmarkt in het getto. Er is veel geld te verdienen aan *crack* en alle gangs willen er hun deel van. Zolang hij genoeg geld verdient aan de drugshandel en vol in het gangleven zit, realiseert Jamal zich niet echt hoe ongezond en gewelddadig hij leeft. Iedereen die hij kent bevestigt hem in zijn ideeën over hoe hij het beste vooruit kan komen in zijn buurt en met zijn gang.

Pas na zijn derde kind komt hij enigszins tot inkeer. Het liefst wil hij werk vinden en het rustiger aan gaan doen. Maar nu komt hij erachter dat wat een van de gezegden van de gang ook echt waar is: “You’re in for life and there’s no way back.” Zijn gang wil hem niet loslaten. Mocht hij toch vertrekken is het maar de vraag of zijn vroegere kameraden hem werkelijk zullen aanvallen, maar ze zullen hem in ieder geval geen bescherming meer bieden tegen de andere gangs. De rivaliserende bendeleden zullen niet geloven dat Jamal uit de bende is gestapt. En als ze het wel geloven zullen ze hem alsnog aanvallen omdat ze hem in dat geval een mietje vinden. Hoe dan ook blijft Jamal, die nu OG-status (Original Gangster) heeft, zijn leven lang een verleidelijke uitdaging voor PeeWee’s (beginnelingen) van rivaliserende gangs. Die willen hem aanvallen en zo hogerop te komen binnen de eigen bendehiërarchie.

Naast het verlaten van de gang is ook het vinden van een baan en het zoeken van een huis een probleem. Niemand heeft (laag betaald) werk voor een ex-gangbanger. Ook al is hij nog zo gemotiveerd, de kans dat hij gedurende zijn werk geconfronteerd wordt met bendeactiviteiten en geweld is een te groot risico voor potentiële werkgevers. Wat de woning betreft zijn de meeste buurten uitgesloten, ofwel omdat er andere bendes actief zijn danwel omdat de bewoners hem niet zullen tolereren en daarin gesteund worden door de politie.

Ondanks dat Jamal op vrije voeten is blijkt hij volledig opgesloten te zitten in een soort sociale gevangenis. Hij kan zich slechts vrijelijk bewegen in een paar straten van zijn buurt. De andere straten, buurten of delen van de stad zijn ontoegankelijk of onderhevig aan een strikt stelsel van codes en gedragsregels wil je er veilig in en uit kunnen. Jamal kent deze codes. Hij weet hoe hij moet rijden om de politie uit de weg te gaan, wanneer hij waar kan lopen om de kans op een confrontatie met bendes te vermijden en hij kent zijn pappenheimers. Maar deze kennis strekt tot aan de grenzen van het getto. Daarbuiten is het pas echt link, meent hij. In het centrum weet hij niet hoe hij zich een houding moet geven, heeft hij het idee dat hij constant in de gaten wordt gehouden en het idee dat de gevangenis in

het hartje van de stad ligt staat hem ook niet aan: “Man, they can *walk* your ass to jail!”. Hij blijft liever in zijn achterstandsbuurt. Hij is daar weliswaar sociaal opgesloten, maar hij voelt er zich tenminste relatief veilig. Junkies doen al je klusjes voor een beetje crack, andere gangleden beschermen de straten en er zijn genoeg dames om een feestje mee te bouwen. “Maybe it ain’t much, man, but I call it home.”

Jan Dirk de Jong